

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מד.

עין משפט
נר מצוה

קלמ' א ב מיי' פט"ז מהל'
עדות הל' ב סמג
לאוין קט טוש"ע ח"מ סי' לו
סעיף ז'
קמ' ג מיי' פ"ה מהל' גזילה
הל' ה סמג עשין עג
טוש"ע ח"מ סי' שסא סעיף
ז'

קמא ד מיי שם פ"צ הל'
א קמג שם טווש"ע
ח"מ סי' שנג סעיף ד וסי'
שסא סעיף ז וסי' שסב סעיף
א:

רבינו גרשום (המשך)

וּמִשֵּׁה' נֹצַע בְּעֶרְוָתוֹ חֹלָה:
וְהָיָה לְרֹאשׁ דְּמִיּוֹ מִיֶּזְבוֹל.
גְּדוּלָה מִשֵּׁה' מֵיֶשׁ מֵאֵשׁ נֶגֶד
בְּרִמְיִים וְיִרְשָׁנוּ שְׁטָרוֹן
מִלְשָׁם לְהִוְיָה לְקֹלֶחַ
וּמִשֵּׁה' מֵאֵשׁ מַעַד לְרֹאשׁ
נֶגֶד בְּעֶרְוָתוֹ. וְיִרְשָׁנוּ וְיִרְשָׁנוּ
אֶמְצָא מִקֹּיִם וּבְרִמְיָהּ בָּבוֹל
נֶגֶד וְנִקְמָתוֹ בְּיֶזְבוֹל כִּיּוֹרֹם
כֹּחַ וְרֹאשׁ לִבּוֹ שֶׁדָּה מִשְׁמֶנֶן
הִתְנַחָה לְיִוְרֵשׁוֹ. וְאֵתִי לֵאמֹר
לֵאמֹר מַעֲרֻעַ לֵאמֹר דֵּלָה
לֵאמֹר שְׁמֶנֶן וּמִסְחֵרִי כֵּל
רֹאשׁ לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
רֹאשׁבֵּן קֶרֶקֶק אֵינִי גְדוּלָה
וְאֵין יִכֹּל הִתְנַחָה לְיִוְרֵשׁוֹ
וְהִרְרָא לִי כֵּן מִנִּי נִקְמָתוֹ
וְהִרְרָא לִי כֵּן מִנִּי נִקְמָתוֹ
שְׁבוּרָה לֵאמֹר בְּיֶזְבוֹל כִּיּוֹרֹם
כֹּחַ וְרֹאשׁ לִבּוֹ שֶׁדָּה מִשְׁמֶנֶן
וְהִרְרָא שְׁבוּרָה לֵאמֹר לֵאמֹר
לֵאמֹר שְׁמֶנֶן: הָאֵתִי נִחָא
לֵאמֹר שְׁבוּרָה לֵאמֹר לֵאמֹר
כְּרִיתוֹת קֶרֶקֶק מִגְדוּלָה רֵאשׁ
לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
לֵאמֹר שְׁבוּרָה לֵאמֹר לֵאמֹר
מֵאִישׁ: כֵּן בְּיִוְרֵשׁ לֵאמֹר
שְׁבוּרָה לֵאמֹר שְׁבוּרָה לֵאמֹר
שְׁבוּרָה לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר
שְׁבוּרָה לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹר

דְּרוּקָא מכר דהוה ליה יאוש ושנינו רשותו פ"ה וכגון שמכר
ראובן ללוי שלא באחריות וגרסה דפירש כן משום דלא
באחריות הי שמעון נוגע בעדות דאע"ג דהו יאוש ושנינו רשות
מפיק לה שמעון מלוי כיון דלין שום הפסד ללוי שיחזור על ראובן^א
אבל בקרקע וי דלמינה יאוש ושנינו
רשות הדרה לא דכפ"ה דלין דלין מעיל
יאוש וי בקרקע^ב וקשה לר"י דצירושל^ג
(דנלאס פ"ו) אמר דליאש דמכר
בקרקע דאע"פ שאינה נגזלת מ"מ
מהני זה יאוש וגבי עבד משמע
בהשולט (גיטין דף לט:) דמהני ביה יאוש
אע"ג דליתקש לקרקע ובשמעמין
דסיקריקון (פס דף נח:) אור"י דמוכח
נמי כן ונראה דמיידי שלא נתיישא
והוה מזי לפלוגי נמי בפרה וטלית
בין לפני יאוש בין לאחר יאוש אלא
מילתא דשכיחא נקט דבקרקע חזן
רגילין להמליץ בשטר ישראל גולה שאם
לא יוכל להוציאה מידו משום דלא
צייט דינא ויציאנה מיד בנו:

יה דשמואל המוכר
חריות אין מעיד לו
פני בעל חובו ודוקא
ה וטלית לא מיבעיא
בסתמא
הגחל קמא (סע דף זד:) כעשה תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמתי
והכח איירי בלא עשה תשובה: **אל** בדרכין בר שמואלא וצ"ל
בריימא דוקא שלא באתירות ולו יכול להעיד על פניה וטלית
ומילתא דשמואל איירי בכל ענין ורבותא נקט אפי' שלא באתירות:
עשה

לא הדר שמעון ומפיק לה מיינה דלוי ואילו נוגע צדוות וכוון
 יאוש ציד גולן ושינוי רשות ציד לוקח דאפילו למאן דלמחר צפרק
 הלוקח שאין צו זכות כלל לצעלים הראשונים ולפיכך מעיד לו עליה
 מה ציאוש ושינוי רשות ואילו היה נועלה יהודה מלוי לא מפסיד
 נכסות לה אלא בגזל ראובן ומכרה ללוי אבל אם לא מכרה ללוי
 הגזל מיינה ואע"כ דלייבאס והלכך אין מעיד שמעון לראובן
 ולא צל מיד יהודה לא מלי מפיק לה מחר מאחר שיכרזה ציד דין
 ואל בגזל ומכר. ולאשמעוין אחר דבגזל ומכר שי מילין בין מקרקעין
 ושינוי רשות מועיל בקרקע דקרקע אינה נגזלת [וכאן:] ובמטלטלין
 לא [למ"ד בהגחל ב"ק סא] דשינוי רשות ואח"כ יאוש לא קניא אבל ציאוש
 מן הגזל יטול הגזל דמיה: ופרכינן וסיפא נמי. אמאי מעיד לו
 דפרה וטילת ולא ויציאתה מיד לוי דהא קנייה בשינוי רשות שאחר
 הלא נמצינו לו הגזל דמיה והלכך ניחא ליה דתיקו ציד לוי שיחזור
 הלא לו לשמעון חלק בהך פרה וטילת ולא היה גובה מראובן כלום
 דאפילו מדמיה מייאש דירשין פטורין מנשלים וכ"ש הלוקח דקנייה
 דפרה מעיד דלא נוגע צדוות הוא: **ואמילי אם צו**. אע"פ
 ויבא. כלומר דלא נהנה לפניה גזילה קיימת לאחר ציון פטורין
 קשינן לרב ששת דלוקמה לרישא בגזל ומכר משום סיפא ולוקמה ציון.

עצמו ולשנות שיטתו בגזון שמכר אפילו לא מכר הגזון נמי אלא
פסל כגון ראוּבֵן שגזל שדה משמעון ומית גזון וירשו לו בנו ואחא
היה הוא דקרקע אינה נגזלת והדרה ליה מן הירוש משום הכי נוגע
בדקיימא ארעא מיקום אכל כפיסא שגזל ראוּבֵן טלית או פרה משמעון
ואתא יואש ביד ראוּבֵן ושינוי רשות ביד לו יורה דרשות יורה כרשות
דיות והכי יור"ל למנא למיתני גזל לו בית והוריש לבנו אין מעיד כו'
ליתני יורש ואגב שיטפא דמקשי ליה לרב שעת דמפרש ומוקי לה
אח"כ מתוך לה למיתני הוריש: **הניחא למ"ז**. בהגוזל בתרא [ב"ק סא]
לוקח איכא יואש ושינוי רשות וקני דלוקח רשותא אחרימי היא ואילו
דחא שינוי רשות ליכא גבי יורש וכל היכא דליתא הדרא כפי"ן
דלחא הויא גזילה קיימת והלכך פטורין ואלכך לא מיתוקמא לא סיפא
דמפרה וטלית לגזול אס תעמוד ביד יורש ונוגע צדעות הוא: **דרשות**
דן דתמעט אפילו גזילה קיימת: **מאי איכא למימר**. ליתני גזל והוריש
וקני לה רב שעת: **ועוד קשיא ליה לאבאי**. במאי דמוקי לה רב שעת
למעיד עליו דלדוך שהוא מעיד לו דהיינו לוקח ולא מצניח בגמרא

אחריותו של אידך עליו המוכר והפי' הוה ליה למיתני מכר לו ביה
ו טעמא מעיד עליה מפני שאינה חוזרת לו: אלא כדריצין בר שמואל.
ונא הכי כדלעיל מיהו ברייתא לאו בהכי איירי אלא במוכר קרקע
ואו וקמעערער דלא יעיד לו המוכר לנזקא מפני שאחריותו של בעל
דורג' עולה בעל חוב ולא ילחוי מכר לוה רשע ולא ישלם [מהלם לו] וכגון
לדוג' בעדות מפי אצל בסיפא מכר לו פרה וטעמא לנזקא ואחא
שלא באחריות מפני שאין אחריותו כבעל חוב עליו דלוה י' המוכר
צו ואח"כ מכרן לאחרים כדרכא ואישתכח דלא נוגע בעדות הוה:
בסתמא

ואכל הכא שמעון ויהודה אינן צאין לדון זה עם זה אלא לוי ויהודה ומלוי הוא דמפיק לה יהודה מן הדין דהא ודאי לוי מגולן קנאה וכיון דמנן הדין אנו מחזיקין ליהודה כהאי שדה כשיבא שמעון ⁽⁶⁾ לריב עמו דיינינן אוקי תרי לבדדי תרי ואוקי ארעא כחוקת יהודה. והלכך אין ולקומה בגולן משום דמכר לו פרה מכר לו פרה לוי יאוש ושינוי רשות ליה לא תנא רישא נגד דמייאש מגופיה מדרבנן ⁽⁷⁾ דמית גולן דתנן ⁽⁸⁾ והניח לפנייה פטורים הניחא למאן דאמר ⁽⁹⁾ לוקח דמי שפיר אלא ברשות לוקח דמי מאי ליה לאביי מפני שאחרת עליו מפני שהיא חזונו מיבעי ליה אלא כדרב רבין בר שמואל מש' שדה לחבירו שלא עליה מפני שמעמידה בית או שדה אבל פ

בצעדות כדפירש והכי הוה ליה למיתני בצרייאת ת"ר גזל לו בית גזל
לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו של גזול עליה דגולן:
ופפרקין משום דבעי למיתני סיפא מכר לו פרה מכר לו טלים. מעיד
לו עליה דלא משכחת לה דמעיד לו עליה אלא בגזל ומכר כגון
שמשכר לו ראוץ הגזלן ללוי הלוקח שלא באחריות ואמאי יהודה וקאמר
ששלי היא מעיד לו שמעון הגזול לא הלוקח דלאו דידיה הוא דלא
הוא המעמינה לשמעון דלייש צבורה בנית ראובן קורם שמכרה ללוי ד
[ב"ק קד.] יאוש כדי לא קני יאוש ושנינו רשות קונה וקי
דאפילו אי מייתי גזול סהדי שגולה ראובן ממנו לא מפיק מלוי'
גזול זהבי מידי דכלאו הכי לא מאי מפיק לה מלוי. וכה"ג לא
אין מעיד לו לראובן שכל זמן שהן ביד ראובן הגזלן מאי מפיק
שאינו של יהודה כי נוגע בעדות הוא דמיד ראובן מאי מפיק
ע"פ עדיו ומסור כלל משכחת לה לסיפא אלא בגזל ומכר תנא נמי
למטלטלי דבמקרקעי אינו מעיד דהו נוגע בעדות הדראה ליה דאין
ומעיד דקנה לה לוקח ביאוש ושנינו רשות ולא מתדר ליה להאי מעיד דלא
ושנינו רשות הכל מודים דקנה הלוקח ולא הדרא גזילה למרה אל
נגזל לגזול ומפיק לה מיהודה ומוקי לה ביד לוי נהי דמייאש מגוס
ראש: **דמי מי מייאש.** בתמיה. וכי מוחל הוא לגזלן דמי גזילתו
ויטול הדמים מראובן שאילו היה נוטלה יהודה בעדים נמצא שלא
הלכך נוגע רשות הוא ואמאי מעיד: לא לריבא דמיס. גזול. דהשת
ביאוש: **דמי מי מייאש.** דביתארא אמו לדייה: **דסן** גזול **כו'.**
שבחנו בני עטמן מן הבזילה פטורין דליהבו לא גזול מדי: **והניח**
דקנייה ביאוש ושנינו רשות אי נמי כשאכלוס כדמוקי לה הסם [ב"ק קיא:]

אח"כ מה ראה התנא ללמד
הגזל ומת וכיון דמת הוריש לבניו היה יכול לנמול חילוק בין רישא
יהודה וקמערער לא ליזיל שמעון ומסהד ללוי בן ראובן ללא דיה
עבדותו הוא דאי מפיק לה יהודה מיניה דירוש לא הדרא לשמעון דהיי
וממת וירשו לוי בנו ואחא יהודה וקמערער מעיד לו שמעון עליה ד
לוקח דמי ולא תיהדר לה לגזל לא פרה ולא דמיא ולא הוי נוגע ב
גזל לו פרה והוריש כ"ו. והאי דקאמר ולוקמה דירוש לאו דוקא
בגזלן קאמר ולוקמה ציורש ומייה ציורש לא מצי לאוקמה דהא קאמר
היה דקאמר ציורש וירש דגזלן לאו כרשות לוקח מגזלן דמי דאילו
כרעיה לאצוה וכברשות גזלן מורישו דמי ולא קמיא ציורש גר
הך משנה דקמיא והניח לפנייה פטורין מוקי לה התם כשאלכו
בציורש ללא מצי למיתני ומעיד לו גזלן לירש עליה משום דהדרא לוי
ולוקח. דקמייה יורש ואע"פ שגזילה קיימת כדקמיא והניח לפנייה פטור
גזל ומכר בלא מכר נמי מתוקמא שפיר כיון דבמית גזלן
ומכרו והורוך לפרש מפני שאחריותו עליו מפני שאחריות חכות
אחריותו עליו מפורש כן עליו ללוקח אלא עליו דמוכר מפני
שמוכר לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שחזרת לו מכר לו פרה מכר
לאחא לשמועין רישא דהך ברייתא ולא בגזל ומכר מיירי ואע"פ
שהיה משועבדת לבעל חוב ומכרה ללוקח זה ואחא איניש מצי
עליו דמוכר לגבות מקרקע זה והלכך ניחא ליה דמיקו ביד הלוקח

לזקוק לא ליהוי ליה רשע שהרי לא באחריות מכר לו והלך אין מן
 איניש מעלמא וקמערער מעיד לו מוכר לזקוק עליה וכגון שמכרה
 לגבות מטלטליו ששעבד ומכר לאחרים אפילו עשאו אפותיהו לזעל

מסורת הש"ס

(א) צ"ק קי"א; (ב) [שס],
(ג) [לעיל מג.], (ד) צ"ל בעין
הדרא. רש"ש, (ה) צס"א ליתא,

הגהות הב"ח

(ה) רש"ם ד"ה (נדק)
הקודם) ואז"ל וכו' כשיבא
שמעון לדין עמו כ"ל
והד"ל: (ג) תוס' ד"ה דוקא
וכו' אבל בקרקע אע"ג
דאיכא יאוש ושינוי רשות
וכו': (ג) בא"י דלן מועיל
יאוש ושינוי רשות בקרקע:

מוסף תוספות

א. עיין ש"ך סימן ל"ו
ס"ק כ"ט. ב. והדין עמו
דאי יאוש מועיל בקרקע
מאי נפקא מינה במאי
דאינה נגזלת וכו'. תוס'
סוכה ל':

רבינו גרשום

[illegible]

(א) נראה ד"ל תני רישא נמי
בגזל ומכר ואפ"ה לא מייאש
וכו'.